

Úspešný II. medzinárodný európsky kongres o obrátenej výučbe

„Basically the concept of a flipped class is this: that which is traditionally done in class is now done at home, and that which is traditionally done as homework is now completed in class.“

Aaron Sams

„Flipped learning allows teachers to do what they do best: help students learn.“

Jon Bergmann

V dňoch 6. až 8. mája roku 2016 sa na II. európskom medzinárodnom kongrese obrátenej výučby v španielskom meste Zaragoza zišlo viac než 450 didaktikov, doktorandov, učiteľov a riaditeľov základných, stredných a vysokých škôl. Organizátormi tejto významnej udalosti boli Univerzita v Zaragoze, nezisková organizácia MT Groupo a hlavní predstavitelia španielskej komunity obrátenej výučby (theflippedclassroom.es) na čele s Raúloom Santiagom Campiónom z Univerzity La Rioja. Medzi zúčastnenými boli tiež zástupcovia svetových spoločností z oblasti vzdelávania, ale aj experti, hlavní predstavitelia a ambasádori obrátenej výučby z USA, Argentíny, Španielska, Francúzska, Talianska a Slovenska.

Ústredným cieľom konferencie bola predovšetkým široká výmena poznatkov, úspešných skúseností s implementáciou modelu obrátenej výučby v jednotlivých predmetoch, kurzoch, študijných programoch, ba dokonca v celých tzv. „obrátených“ školách. Špeciálne ocenenie získala španielska spojená škola Colegio San Gabriel v Zuere, ktorá ešte pred niekoľkými rokmi bola na pokraji zániku. Dnes po dvoch rokoch obrátenej výučby na všetkých stupňoch a predmetoch má poradovník so záujemcami o štúdium a návštevy pedagógov z celého sveta sú tam na dennom poriadku.

Kľúčové body programu konferencie

Hlavným magnetom tejto, v poradí druhej, medzinárodnej konferencie o obrátenej výučbe na európskom kontinente boli plenárne prednášky priekopníkov modelu obrátenej výučby aplikujúcich interaktívne videá, amerických didaktikov Jonathana Bergmanna a Aarona Samsa. Obaja sú držiteľmi najvyššieho ocenenia v oblasti vzdelávania matematiky a prírodných vied K-12 v USA, The Presidential Awards for Excellence in Mathematics and Science Teaching (z roku 2002 Bergmann a z roku 2009 Sams).

Na základe desaťročných skúseností Bergmann predstrel podstatu súčasného vnímania obrátenej výučby, štyri T pre úspešné obrátenie výučby (thinking, training, time, technology), rolu digitálnych technológií (ako mobilné telefóny, tablety, vodcasting, sociálne siete, či LMS), 12 závažných chýb pri implementácii obrátenej výučby pomocou videí, resp. rôzne formy jej modelu, vrátane najnovších. Sams sa zamerlal na hľadanie odpovedí na tri dôležité otázky – čo sa momentálne deje v reálnom i digitálnom svete okolo nás, prečo by sme mali obrátiť svoju výučbu a čo obrátením výučby dosiahneme.

Veľmi dôležitým a atraktívnym bodom programu boli vystúpenia, tzv. okrúhleho stola, jednotlivých predstaviteľov a lídrov krajín v obrátenej výučbe (Slovensko – Jozef Hanč, Taliansko – Maurizio Maglioni, Španielsko – Joan Padrós, Raúl Santiago Campión, Francúzsko – Héloïse D. Dufour, Argentína – Miguel Sedoff, USA – Jon Bergmann, Arron Sams). Vo svojich príspevkoch prednášajúci nielen sumarizovali aktuálny stav aj vývoj obrátenej výučby v daných krajinách, ale odpovedali v priamej diskusii aj na otázky z pléna, resp. otázky sledujúcich zo sociálnej siete Twitter.

Detailnejší pedagogický pohľad na obrátenú výučbu

Čo sa týka pedagogického vnímania obrátenej výučby (v anglickej literatúre je Čo sa týka pedagogického vnímania obrátenej výučby (v anglickej literatúre je známej pod pojmiami flipped classroom, inverted classroom, resp. flipped learning) prezentovaného na tejto konferencii, môžeme zhruba povedať, že podstatou modelu obrátenej výučby je didakticky premyslené rozdelenie a aplikácia vyučovacích aktivít. A to na súbor relatívne jednoduchých aktivít (napr. sledovanie výkladu, prednášky, čítanie študijného textu, počúvanie, jednoduché experimentovanie) uskutočnených pred hodinou a na súbor nadväzujúcich, náročnejších aktivít (akým je aplikácia učiva, riešenie problémov, skúmanie, hodnotenie, diskusia, bádanie, objavovanie, či realizácia projektov) vykonávaných počas kontaktnej výučby. V takomto ponímaní sa výučba formou, resp. organizáciou javí ako obrátená v porovnaní s tradičnou, pretože aktivity, ktoré študenti zväčša vykonávali na kontaktnej výučbe, robia individuálne doma a predtým domáce aktivity sa presúvajú do triedy, posluchárne, či laboratória. Odtiaľ vznikol aj pojem obrátená výučba, ktorý zaviedli spomínaní Bergmann a Sams.

Z didaktického hľadiska obrátená výučba vytvára silný rámec a podmienky pre aplikáciu ďalších súčasných trendov vo vzdelávaní, ktoré sa orientujú viac na rozvoj konceptuálnych vedomostí (chápanie pojmov, súvislostí, princípov), procedurálnych vedomostí (zručnosti, kompetencie) a metakognície (napr. čo to znamená porozumieť fyzike, ako sa učiť fyziku, čo očakávať od výučby

fyziky, prečo sa učiť fyziku). Ako príklad spomenieme bádateľsky orientovanú výučbu (ang. inquiry based learning, resp. inquiry based education), či interaktívne metódy, akou je napr. metóda Učíme sa navzájom (resp. rovesnícke vzdelávanie; ang. peer instruction) založená na práci a diskusiách v dvojiciach, malých skupinách, resp. v celej triede.

Záver a odkazy konferencie

Jedným z mimoriadne dôležitých odkazov Bergmana a Samsa pre učiteľov je to, že obrátená výučba učiteľom výrazne zvyšuje časové možnosti pre kvalitnejšie vyučovanie, interakciu a posilnenie vzťahov učiteľa so študentmi a medzi samotnými študentmi. Pritom z pohľadu študenta je obrátená výučba viac prirodzenou a autentickou v porovnaní s tradičnou. Je to dané aj tým, že jej významnou zložkou môžu byť digitálne technológie, ako napr. sociálne siete (hlavne služba Youtube), ktoré patria k prirodzeným „informálnym vzdelávacím priestorom“ súčasnej mladej generácie silne ovplyvnenej digitálnym svetom.

Medzi hlavnými závermi konferencie odznelo aj to, že obrátená výučba ako konkrétny príklad tzv. zmiešanej výučby (blended learning), sa v súčasnosti celosvetovo zaradila medzi nové globálne trendy vo vzdelávaní. Výsledkom tejto konferencie bolo aj následné spustenie otvorenej celosvetovej globálnej iniciatívy pre zavedenie obrátenej výučby do škôl Flipped Learning Global Initiative (<http://flglobal.org/>). Súčasne sa model obrátenej výučby stáva cieľom rozsiahleho výskumu v didaktike prírodovedných a humanitných predmetov, čoho dôkazom sú desiatky vedeckých prác, ktoré v poslednom krátkom období pribudli (a pribúdajú) aj v citačných databázach, akými sú Web of Science a Scopus.

Eva Paňková, Jozef Hanč